

नारद भक्ति सूत्रम्

प्रथमोऽध्यायः

परभक्तिस्वरूपम्

- 1 01 अथातो भक्तिं व्याख्यास्यामः । १
- 1 02 सा त्वस्मिन् परप्रेमरूपा । २
- 1 03 अमृतस्वरूपा च । ३
- 1 04 यल्लब्ध्वा पुमान् सिद्धो भवति अमृतो भवति तृप्तो भवति । ४
- 1 05 यत्प्राप्य न किञ्चिद् वाञ्छति न शोचति न द्वेष्टि न रमते नोत्साही भवति । ५
- 1 06 यज्ज्ञात्वा मत्तो भवति स्तब्धो भवति आत्मारामो भवति । ६
- 1 07 सा न कामयमाना निरोधरूपत्वात् । ७
- 1 08 निरोधस्तु लोकवेदव्यापारन्यासः । ८
- 1 09 तस्मिन्ननन्यता तद्विरोधिषूदासीनता च । ९
- 1 10 अन्याश्रयाणां त्यागोनन्यता । १०
- 1 11 लोकवेदेषु तदनुकूलाचरणं तद्विरोधिषूदासीनता । ११
- 1 12 भवतु निश्चयदाढ्यादूर्ध्वं शास्त्ररक्षणम् । १२
- 1 13 अन्यथा पातित्यशङ्कया । १३
- 1 14 लोकोऽपि तावदेव भोजनादि व्यापारस्त्वाशरीरधारणावधि । १४
- 1 15 तल्लक्षणानि वाच्यन्ते नानामतभेदात् । १५
- 1 16 पूजादिष्वनुराग इति पाराशर्यः । १६
- 1 17 कथादिष्विति गर्गः । १७
- 1 18 आत्मरत्यविरोधेनेति शाण्डिल्यः । १८
- 1 19 नारदस्तु तदर्पिताखिलाचारता तद्विस्मरणे परमव्याकुलतेति । १९
- 1 20 अस्त्येवमेवम् । २०
- 1 21 यथा व्रजगोपिकानाम् । २१
- 1 22 तत्रापि न माहात्म्यज्ञानविस्मृत्यपवादः । २२
- 1 23 तद्विहीनं जाराणामिव । २३
- 1 24 नास्त्येव तस्मिन् तत्सुखसुखित्वम् । २४

द्वितीयोऽध्यायः

परभक्तिमहत्त्वम्

- 2 01 सा तु कर्मज्ञानयोगेभ्योऽप्यधिकतरा । २५
- 2 02 फलरूपत्वात् । २६
- 2 03 ईश्वरस्याप्यभिमानद्वेषित्वात् दैन्यप्रियत्वात् च । २७
- 2 04 तस्याः ज्ञानमेव साधनमित्येके । २८

- 2 05 अन्योन्याश्रयत्वमित्यन्ये । २९
 2 06 स्वयं फलरूपतेति ब्रह्मकुमारः । ३०
 2 07 राजगृहभोजनादिषु तथैव दृष्टत्वात् । ३१
 2 08 न तेन राजा परितोषः क्षुच्छान्तिर्वा । ३२
 2 09 तस्मात् सैव ग्राह्या मुमुक्षुभिः । ३३

तृतीयोऽध्यायः

भक्तिसाधनानि

- 3 01 तस्याः साधनानि गायन्त्याचार्याः । ३४
 3 02 तत्तु विषयत्यागात् सङ्गत्यागात् च । ३५
 3 03 अव्यावृत्तभजनात् । ३६
 3 04 लोकेऽपि भगवद्गुणश्रवणकीर्तनात् । ३७
 3 05 मुख्यतस्तु महत्कृपयैव भगवत्कृपालेशाद् वा । ३८
 3 06 महत्सङ्गस्तु दुर्लभोऽगम्योऽमोघश्च । ३९
 3 07 लभ्यतेऽपि तत्कृपयैव । ४०
 3 08 तस्मिंस्तज्जने भेदाभावात् । ४१
 3 09 तदेव साध्यतां तदेव साध्यताम् । ४२
 3 10 दुस्सङ्गः सर्वथैव त्याज्यः । ४३
 3 11 कामक्रोधमोहस्मृतिभ्रंशबुद्धिनाशकारणत्वात् । ४४
 3 12 तरङ्गायिता अपीमे सङ्गात् समुत्रायन्ते । ४५
 3 13 कस्तरति कस्तरति मायाम् यः सङ्गं त्यजति यो महानुभावं सेवते निर्ममो भवति । ४६
 3 14 यो विविक्तस्थानं सेवते यो लोकबन्धमुन्मूलयति निस्त्रैगुण्यो भवति योगक्षेमं त्यजति । ४७
 3 15 यः कर्मफलं त्यजति कर्माणि सन्नयस्यति ततो निर्द्वन्द्वो भवति । ४८
 3 16 यो वेदानपि सन्नयस्यति केवलमविच्छिन्नानुरागं लभते । ४९
 3 17 स तरति स तरति स लोकांस्तारयति । ५०

चतुर्थोऽध्यायः

प्रेमनिर्वचनम्

- 4 01 अनिर्वचनीयं प्रेमस्वरूपम् । ५१
 4 02 मूकास्वादनवत् । ५२
 4 03 प्रकाशते क्वापि पात्रे । ५३
 4 04 गुणरहितं कामनारहितं प्रतिक्षणवर्धमानं अविच्छिन्नं सूक्ष्मतरं अनुभवरूपम् । ५४
 4 05 तत्प्राप्य तदेवावलोकति तदेव शृणोति तदेव भाषयति तदेव चिन्तयति । ५५
 4 06 गौणी त्रिधा गुणभेदाद् आर्तादिभेदाद् वा । ५६
 4 07 उत्तरस्मादुत्तरस्मात् पूर्व पूर्वा श्रेयाय भवति । ५७
 4 08 अन्य मात् सौलभं भक्तौ । ५८
 4 09 प्रमाणान्तरस्यानपेक्षत्वात् स्वयं प्रमाणत्वात् । ५९

- 4 10 शान्तिरूपात् परमानन्दरूपाच्च । ६०
 4 11 लोकहानौ चिन्ता न कार्या निवेदितात्मलोकवेदत्वात् । ६१
 4 12 न तत्सिद्धौ लोकव्यवहरओ हेयः किन्तु फलत्यागः तत्साधनं च । ६२
 4 13 स्त्रीधननास्तिकचरित्रं न श्रवणीयम् । ६३
 4 14 अभिमानदम्भादिकं त्याज्यम् । ६४
 4 15 तदर्पिताखिलाचारः सन् कामक्रोधाभिमानादिकं तस्मिन्नेव करणीयम् । ६५
 4 16 त्रिरूपभङ्गपूर्वकम् नित्यदास्यनित्यकान्ताभजनात्मकं प्रेम कार्यं प्रेमैव कार्यम् । ६६

पञ्चमोऽध्यायः

मुख्यभक्तिमहिमा

- 5 01 भक्ता एकान्तिनो मुख्याः । ६७
 5 02 कण्ठावरोधरोमञ्चाश्रुभिः परस्परं लपमानाः पावयन्ति कुलानि पृथिवीं च । ६८
 5 03 तीर्थीकुर्वन्ति तीर्थानि सुकर्मी कुर्वन्ति कर्माणि सच्छास्त्रीकुर्वन्ति शास्त्राणि । ६९
 5 04 तन्मयाः । ७०
 5 05 मोदन्ते पितरो नृत्यन्ति देवतः सनाथा चेयं भूर्भवति । ७१
 5 06 नास्ति तेषु जातिविद्यारूपकुलधनक्रियादि भेदः । ७२
 5 07 यतस्तदीयाः । ७३
 5 08 वादो नावलम्ब्यः । ७४
 5 09 बाहुल्यावकाशत्वाद् अनियतत्वाच्च । ७५
 5 10 भक्तिशस्त्राणि मननीयानि तदुद्धोधकर्माणि करणीयानि । ७६
 5 11 सुखदुःखेच्छालाभादित्यक्ते प्रतीक्ष्यमाणे क्षणार्धमपि व्यर्थं न नेयम् । ७७
 5 12 अहिंसासत्यशौचदयास्तिक्यादिचारित्र्याणि परिपालनीयानि । ७८
 5 13 सर्वदा सर्वभावेन निश्चिन्तैः भगवानेव भजनीयः । ७९
 5 14 स कीर्त्यमानः शीघ्रमेवाविर्भवत्यनुभावयति भक्तान् । ८०
 5 15 त्रिसत्यस्य भक्तिरेव गरीयसी भक्तिरेव गरीयसी । ८१
 5 16 गुणमाहात्म्यासक्ति-रूपासक्ति-पूजासक्ति-स्मरणासक्ति-दास्यासक्ति-सख्यासक्ति-
 वात्सल्यसक्ति-कान्तासक्ति-आत्मनिवेदनासक्ति-तन्मयतासक्ति-परमविरहासक्ति-रूपा
 एकधा अपि एकादशधा भवति । ८२
 5 17 इत्येवं वदन्ति जनजल्पनिर्भयाः एकमतः कुमार-व्यास-शुक-शाण्डिल्य-गर्ग-विष्णु-
 कौण्डिन्य-शेषोद्धवारुणि-बलि-हनुमद्-विभीषणादयो भक्त्याचार्याः । ८३
 5 18 य इदं नारदप्रोक्तं शिवानुशासनं विश्वसिति श्रद्धते स भक्तिमान् भवति सः प्रेष्टं
 लभते सः प्रेष्टं लभते । ८४